

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Εξεταστική περίοδος Σεπτεμβρίου 2025

Ο Γιάννης παντρεύτηκε τη Μαρία το έτος 2010 και λίγο μετά το γάμο τους αγόρασε ένα διαμέρισμα αξίας 500.000 € με χρήματα από την εργασία του στο εξωτερικό. Το 2012 ο Γιάννης, ως μοναδικός εξ αδιαθέτου κληρονόμος του πατέρα του Πέτρου, απέκτησε ένα μεγάλο οικόπεδο στην Καβάλα, το οποίο ο πατέρας του είχε εκμισθώσει στον Θανάση.

Η Ξανθίππη ισχυρίζεται ότι ο αποβιώσας Πέτρος με ιδιόγραφη διαθήκη την εγκατέστησε κληρονόμο στο ακίνητο της Καβάλας. Η Ξανθίππη, αφού αποδέχθηκε νομοτύπως την κληρονομία του Πέτρου, άσκησε κατά του Γιάννη αγωγή, με την οποία ζητεί να αναγνωριστεί το εκ διαθήκης κληρονομικό της δικαίωμα και να υποχρεωθεί ο Γιάννης να της αποδώσει το ακίνητο της Καβάλας. Επίσης απαίτησε με εξώδικο από τον Θανάση εφ'εξής να της καταβάλλει το ενοίκιο.

Ο Πέτρος είχε εγγυηθεί εγγράφως υπέρ της Τράπεζας Τ, παραιτούμενος από την ένσταση διζήσεως, για δάνειο ποσού 100.000 € που είχε χορηγηθεί στην εταιρεία του, το οποίο όμως σταμάτησε να εξυπηρετείται και για τον λόγο αυτό η Τ κατήγγειλε το δάνειο και απαίτησε την άμεση καταβολή όλου του υπολοίπου δανείου, ποσού 60.000 €. Η Τράπεζα απαίτησε την καταβολή από τον Γιάννη.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1. Αν υποθέσουμε ότι το 2024 λύθηκε ο γάμος του Γιάννη με τη Μαρία με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, έχει η Μαρία κατά του Γιάννη αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα σήμερα; **[2]**
2. Αν υποθέσουμε ότι η Ξανθίππη στηρίζει το κληρονομικό της δικαίωμα σε μία διαθήκη που είναι χρονολογημένη, δακτυλογραφημένη και υπογράφεται πράγματι από τον Πέτρο, το Δικαστήριο πρέπει να κάνει δεκτή την αγωγή της κατά του Γιάννη; **[1]**
3. Αν υποθέσουμε ότι τον Δεκέμβριο του 2019 εκδόθηκε τελεσίδικη δικαστική απόφαση με την οποία απορρίπτεται η αγωγή της Ξανθίππης και με δεδομένο ότι ο Θανάσης από τον Ιανουάριο του 2013 και μέχρι τον Δεκέμβριο του 2019 κατέβαλε τα μισθώματα (συνολικά 300.000 €) στην Ξανθίππη, έχει και ποιες αξιώσεις ο Γιάννης τον Δεκέμβριο του 2019 **α)** κατά της Ξανθίππης και **β)** κατά του Θανάση και με ποιες νομικές βάσεις; **[3]**
4. **α)** Είχε ο Γιάννης υποχρέωση να καταβάλλει το ποσό των 60.000 € στην Τ **[1]** και **β)** Από ποιόν μπορεί να αξιώσει το ποσό που κατέβαλε στην Τ; **[1]**
5. **α)** Ο Πέτρος, ως διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, είχε λάβει ηλεκτρονικό μήνυμα από τον εκπρόσωπο της εταιρείας «ΜΠΕΤΟΝ ΑΕ» με πρόταση για την αγορά τσιμέντων αξίας 100.000 €. Ο Πέτρος απάντησε ότι αποδέχεται την πρόταση αλλά προσφέρει ως τίμημα ποσό 90.000 €. Καταρτίστηκε σύμβαση και μεταξύ ποίων; **[1]**
β) Αν υποθέσουμε ότι ο εκπρόσωπος της «ΜΠΕΤΟΝ ΑΕ» κατά λάθος έγραψε 100.000 € ως τίμημα αντί για 110.000 € και ο Πέτρος, που δεν αντιλήφθηκε το λάθος, αποδέχθηκε αμέσως την πρόταση, καταρτίστηκε σύμβαση και αν ναι υπάρχει τρόπος αποδέσμευσης από την σύμβαση; **[1]**

Επιτρέπεται η χρήση Αστικού Κώδικα χωρίς σχόλια

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !

ΣΥΝΟΠΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ

1° ερώτημα

Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα (1400 ΑΚ). Η αξίωση είναι ενοχική (σε χρήμα). Για τον υπολογισμό της λαμβάνεται υπόψη η διαφορά ανάμεσα στην αξία της αρχικής περιουσίας του κάθε συζύγου (κατά τον χρόνο του γάμου) και την τελική περιουσία (κατά τον χρόνο της λύσης του γάμου). Στον υπολογισμό της τελικής περιουσίας δεν περιλαμβάνεται ό,τι αυτοί απέκτησαν από δωρεά ή κληρονομία (1400 § 3 ΑΚ). Στην προκείμενη περίπτωση κατά την διάρκεια του γάμου περιουσία απέκτησε μόνο ο Γιάννης. Στην τελική του περιουσία δεν θα συμπεριληφθεί το ακίνητο που κληρονόμησε από τον πατέρα του, θα συμπεριληφθεί ωστόσο το διαμέρισμα που απέκτησε κατά την διάρκεια του γάμου του, η αξία του οποίου επαυξάνει την τελική περιουσία. [1]

Η Μαρία έχει αξίωση στα αποκτήματα ανάλογα με την συμβολή της. Δεν υπάρχει συμβολή για το διαμέρισμα, καθώς αυτό αποκτήθηκε αμέσως μετά τον γάμο με χρήματα που ο Γιάννης απέκτησε από την εργασία του στο εξωτερικό. Έτσι ακόμη και αν η Μαρία επικαλεσθεί το τεκμήριο του 1/3 του άρθρου 1400 § 1 ΑΚ, ο Γιάννης μπορεί να ανταποδείξει την έλλειψη οποιασδήποτε ουσιαστικής συμβολής της Μαρίας στην επαύξηση της περιουσίας του. Αξιολογείται θετικά η σκέψη ότι η αγωγή δεν έχει παραγραφεί σύμφωνα με το εδ. γ' της ΑΚ 1401. [1]

2° ερώτημα

Δεν πρόκειται για εξ ολοκλήρου ιδιόγραφη διαθήκη κατά το 1721 § 1 ΑΚ (δακτυλογραφημένη). Άρα το Δικαστήριο θα απορρίψει την αγωγή της Ξανθίππης. [1]

3° ερώτημα

α) Ο κληρονόμος μπορεί να ζητήσει από τον νομέα της κληρονομίας, δηλαδή εκείνον που αντιποιείται κληρονομικό δικαίωμα, με την αγωγή περί κλήρου, την αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος και την απόδοση της κληρονομίας ή κάποιου αντικειμένου της (ΑΚ 1871). Τον Δεκέμβριο 2019 κρίθηκε με δύναμη δεδικασμένου ότι η Ξανθίππη δεν είναι κληρονόμος του μισθωμένου στον Θανάση ακινήτου και ότι πραγματικός κληρονόμος είναι ο Γιάννης. Ο Γιάννης μπορεί να ασκήσει κατά της Ξανθίππης αγωγή απόδοσης των ωφελημάτων που εξήγαγε η Ξανθίππη κατά την διάρκεια αντιποίησης του κληρονομικού του δικαιώματος (ΑΚ 1874). Ως ωφελήματα νοούνται οι καρποί των κληρονομιών, φυσικοί (ΑΚ 961 § 1) και πολιτικοί (ΑΚ 961 § 3). Ο καλόπιστος νομέας, ως προς τον προ της επιδόσεως της αγωγής χρόνο, ευθύνεται μόνο για τα ωφελήματα που εξήγαγε. Η ευθύνη του υπάρχει όμως μόνο στο μέτρο που έγινε και εξακολουθεί να είναι πλουσιότερος (ΑΚ 1874 εδ. α', 908 επ.). Από την άσκηση της περί κλήρου αγωγής και μετά η Ξανθίππη δεν είναι καλόπιστος νομέας (1877, 1876 § 1). Οι αξιώσεις των ΑΚ 1873-1878 υπόκεινται κατά την κρατούσα στη νομολογία άποψη, σε πενταετή παραγραφή σύμφωνα με την ΑΚ 250 αριθ.17, θεωρούμενες ως καθυστερούμενες πρόσδοι, ενώ κατά μερίδα της θεωρίας υπόκεινται στη συνήθη παραγραφή της ΑΚ 249. Αν η αγωγή ασκηθεί εντός του Δεκεμβρίου 2019 κίνδυνος παραγραφής (250 αριθ. 17 ΑΚ, 253, 254 ΑΚ) δεν υπάρχει ούτε για τα μισθώματα του 2013 (5ετία).

Εκτιμάται θετικά η αναφορά στο ενδεχόμενο άσκησης αγωγής περί κλήρου από τον Γιάννη κατά της Ξανθίππης με αντικείμενο την καταβολή των μισθωμάτων που

εισέπραξε, διότι εμφανίστηκε και ως υπεισθελούσα λόγω κληρονομικής διαδοχής στην νομική θέση του εκμισθωτή.

Εκτιμάται θετικά προβληματισμός για την αξίωση από αδικαιολόγητο πλουτισμό. Επειδή ο Γιάννης έχει την περί κλήρου αγωγή για τα ωφελήματα (μισθώματα) που εισέπραξε η Ξανθίππη, δεν έχει αξίωση με βάση τις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού, διότι κατά τη νομολογία η αξίωση αυτή είναι επικουρική. Υποστηρίζεται όμως ότι η αξίωση αυτή συρρέει με τυχόν άλλη αξίωση του δικαιούχου κατά του λήπτη του πλουτισμού.

Επίσης, η περιουσία της Ξανθίππης αυξήθηκε χωρίς νόμιμη αιτία από την περιουσία του Θανάση (ο οποίος της κατέβαλλε τα μισθώματα νομίζοντας ότι αυτή κληρονόμησε τον Πέτρο) και όχι από την περιουσία του Γιάννη. Ελλείπει άμεσης περιουσιακής μετακίνησης, ο Γιάννης δεν έχει αξίωση από αδικαιολόγητο πλουτισμό κατά της Ξανθίππης. Την αξίωση αυτή έχει μόνο ο Θανάσης. Υποστηρίζεται και η άποψη ότι η αμεσότητα της περιουσιακής μετακίνησης δεν είναι προϋπόθεση για την αξίωση αδικαιολογήτου πλουτισμού [2]

β) Ο Γιάννης, ο οποίος ως κληρονόμος του Πέτρου (εκμισθωτή), υπεισλήθε λόγω κληρονομικής διαδοχής (1710, 1813 επ. ΑΚ) στη θέση του Πέτρου ως εκμισθωτή, έχει αξίωση κατά του Θανάση για την καταβολή μισθωμάτων με βάση την σύμβαση μίσθωσης. Ο Θανάσης καταβάλλοντας τα μισθώματα στην Ξανθίππη δεν απαλλάσσεται από την αντίστοιχη συμβατική υποχρέωση έναντι του Γιάννη. Κίνδυνος παραγραφής (250 αριθ. 16 ΑΚ, 253, 254 ΑΚ) για τα μισθώματα του 2013 (5ετία). [1]

4° ερώτημα

α) Ο Πέτρος είχε υπογράψει ενοχική σύμβαση εγγύησης (847, 849 ΑΚ). Με τον θάνατο του Πέτρου ο Γιάννης υπεισλήθε ως κληρονόμος στη θέση του εγγυητή (1710, 1813 επ. ΑΚ). Συνεπώς είχε υποχρέωση να καταβάλλει στην Τ, καθώς ο Πέτρος είχε παραιτηθεί από την ένσταση διζήσεως. [1]

β) Με βάση το άρθρο 858 ΑΚ, ο Γιάννης, ως εγγυητής που κατάβαλε, υποκαθίσταται στη θέση του δανειστή, εφόσον έχει αναγωγική αξίωση κατά του πρωτοφειλέτη. Η αναγωγική αξίωση εξαρτάται από την εσωτερική σχέση εγγυητή και πρωτοφειλέτη (εν προκειμένω μάλλον εντολή). [1]

5° ερώτημα

α) Ο Πέτρος είναι υποκατάστατο όργανο της εταιρείας, όπως και ο εκπρόσωπος της «ΜΠΕΤΟΝ ΑΕ» (67, 68 ΑΚ). Η δήλωση βουλήσεως που έλαβε ο Πέτρος είναι πρόταση για σύναψη πώλησης τσιμέντων (185 ΑΚ). Η τροποποιημένη απάντηση θεωρείται ως άρνηση της πρότασης και υποβολή νέας (191 ΑΚ). Για να καταρτιστεί σύμβαση απαιτείται σύμπτωση των δηλώσεων βουλήσεως κατά το περιεχόμενό τους (192 ΑΚ). Σύμβαση θα καταρτιστεί αν ο εκπρόσωπος αποδεχθεί την νέα πρόταση. [1]

β) Τυπική κατάρτιση σύμβασης μεταξύ των νομικών προσώπων (192 ΑΚ). Πλάνη στη δήλωση ουσιώδης (140, 141 ΑΚ). Για νομικά πρόσωπα τα ελαττώματα της βούλησης κρίνονται από το όργανο ή υποκατάστατο (214 ΑΚ). Δυνατότητα ακύρωσης λόγω πλάνης από την εταιρεία «ΜΠΕΤΟΝ ΑΕ» (154 ΑΚ) [1]